Kanadai Magyar Ujság

Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb vezető magyar lapja.

Megjelenik: szombaton
Előfizetési ára évi $3.00
Külföldi országokban $3.60
Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Winnipeg, Man.
296½ Main Street

Kanadai Magyar Ujság

Főszerkesztő: HORDÓSY IVÁN Editor

Canadian Hungarian News

Kanadai Magyar Ujság is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.

Issued every Saturday
Subscription Price
In Canada $3.00
to foreign countries $3.60
Office and printing plant
296½ Main Street
Winnipeg, Man.

VOL V. EVFOLYAM | WINNIPEG, MAN., 1928. SZOMBAT MÁRCIUS 3. | NO. 10. SZAM.

Március 16-án megalakul a Magyarok Világszövetsége

NAGY GONDOLAT ÉS NAGY ÁLOM KÖRVONALAI VANNAK ALAKULÓBAN, OLYAN NAGYOKÉ, HOGYHA CSAK RÉSZBEN IS MEGVALÓSULNAK, A MAGYARSÁG ÜGYE MERFÖLDES LÉPÉSEKKEL FOG ELŐRE HALADNI. MÁRCIUS 16-ÁN, AMIKOR A NEWYORKI KOSSUTH SZOBOR TALAPZATÁHOZ JÓFORMÁN AZ EGÉSZ VILÁG MAGYARSÁGA ELKÜLDI KÉPVISELŐIT, MEG FOG ALAKULNI A MAGYAROK VILÁGSZÖVETSÉGE.

AZ AMERIKAI NÉPSZAVA, MELY A GONDOLATOT LEGBENSŐBB PARTFOGÁSÁBA VETTE, AZ ALÁBBIAKBAN JELÖLI MEG A MAGYAROK VILÁGSZÖVETSÉGÉNEK CÉLJÁT ÉS PROGRAMJÁT:

New York, február vége.

A Magyar Világszövetség programja az első olyan célkitüzés Magyar Amerikában, amely körül nincs és nem lehet nézeteltérés, amely mellett felekezeti és osztálykülönbségre való tekintet nélkül fel kell sorakozni a mindenkinek, aki jó magyar.

Az amerikai magyarság, csaknem száz percentig jó magyarokból áll. Mi ad a jó magyar fogalomnak tartalmat? Az olthatatlan szeretet és aggodó törődés a szülőházával a mai polgári statuszra való tekintet nélkül, a segitő készség ott, ahol a szülőház arra rászorul. A multban ugy a szeretetről, mint a segitő készségről egyformán bőségesen bizonyságot szolgáltattunk. A segitő készség eddig csaknem minden esetben anyagi áldozatokat követelt.

Most először vár az amerikai magyarsára olyan segitő hivatás, amely nem anyagiak, hanem a szervezettség erejének demonstrálásában jelent kezik. Mert nem lehet véleménykülönbség abban, hogy a trianoni békeszerződés a legsulyosabb csapás, amely Magyarországot ezeréves fennállása alatt érte és hogy minden eddigi akció jelentősége eltörpül az árulással elszakitott területek visszaszerzésére nyujtható segitség mellett.

Csak egyetlen lényeges kérdés merülhet fel ezen a ponton:

Nyujthat-e az amerikai és általában a világ különböző táján elszórtan, kisebb-nagyobb tömegekben élő magyarság komoly segitséget a revíziós mozgalom elősegitésére?

MIT AKAR A VILÁGSZÖVETSÉG?

Ha a tekintélyek tiszteletével akarnók magunkat fedezni, kézenfekvően állana előttünk az igenlő felület: nyujthat, mert igy mondta Amerikában lord Rothermere, a világ leghatalmasabb ujságkiadója, aki egyenesen felszólitotta az amerikai magyarságot arra, hogy ezt a Világszövetséget teremtse meg. Az az amerikai magyarság, amely ebben a Világszövetségben a legéletadóbb faktor szerepére van hivatva, elég érett ahoz hogy a kérdésre megtalálja az igenlő választ önállóan is.

Hü és lojális polgárai vagy leendő polgárai vagyunk a világ leghatalmasabb országának, a felszólalási szabadság, a meghallgattatási jog a miénk, vannak nagyszámmal vezéreink, akik kiváló közéleti poziciókat töltenek be és vannak megszámlálhatatlanul amerikai barátaink, akik magukévá tudják tenni a mi ügyünket. Nincs olyan város, amelynek befolyásos magyar vezérei ne tudnák meg találni az utat a helyi sajtóhoz, ne tudnák felvilágositani, meggyőzni annak irányitóit arról, hogy Magyarországgal a történelem legnagyobb igazságtalanságainak egyikét követték el és hogy Amerikának — a felelősség kérdésétől függetlenül — az európai béke érdekében, tudomást kell Trianonról szereznie és óriási morális befolyását a revizió irányában kell érvényesitenie.

Ha az Egyesült Államok minden nagyobb magyarlakta városában megalakulnak a helyi revíziós ligák és a Világszövetség központi irányitása mellett mozgósitják a békés propaganda minden eszközét, az igazságszerető, pártatlan amerikai közvélemény széles rétegei, belátható időn belül fel fognak szólalni a trianoni bűntény jóvátétele mellett.

A Világszövetség nem óhajtja anyagilag igénybe venni az amerikai magyarságot.

Minimális, inkább csak névleges tagdijakat fog kérni. A cél az, hogy a Világszövetség keretében, minden hazafias érzésü magyar elhelyezkedjék, bármelyik részén lakik a világnak.

Sem országok, sem kontinensek szerint nem szabad disztingválni. Elvileg meg kell adni a csatlakozás lehetőségét annak a kivándorolt magyarságnak is, amely nem kelt át az Atlanti Óceánon.

A müködés sulypontja mindenütt a városonként alakitandó helyi revíziós ligákra fog esni. Azok elnökei automatikusan tagjai lennének a központi igazgató tanácsnak, amely magába foglalná a magyarság összes vezéreit és választmányszerűen intézné a központ ügyeit. Az a prominens magyarokból álló bizottság, amely Dr. Jósika-Herceg Imrének, a két utolsó Apponyi-turné rendezőjének és a Kossuth-szobor fogadó-bizottság elnökének vezetése alatt a Világszövetség fárasztó előkészitő munkáját magára vállalta.

Az alakuló közgyülést impozáns keretek között a magyarság óriási tömegeinek részvételével óhajtja lefolytatni és fel fogja hivni a magyar egyházakat és egyleteket, hogy ezen a közgyülésen minél nagyobb számban képviseltessék magukat.

Az előkészitő bizottság felkérésére az alakuló ülés szónokai között fogjuk üdvözölhetni az óhazai magyarság kiváló reprezentánsait.

Serédi Jusztinlannak, Magyarország biboros hercegprimásának képviselőjét, a magyar revíziós liga kiküldöttjét és báró Perényi Zsigmondot, a zarándok-bizottság vezetőjét.

Történelmi dátum lesz ennek az alakulásnak napja: annak a fegyverszövetségnek megpecsételését fogja jelenteni, amelyre lord Rothermere kérte az amerikai magyarságot.

Az amerikai magyarság vezérei, akik a Világszövetség mozgalmának élére állanak, lord Rotheremererel együtt az ezeréves magyar történelembe vonulhatnak be.

TOVÁBB FEGYVERKEZIK A SZOVJET

Moszkva, február 28.

VOROSILOV, A SZOVJET HADÜGYI NÉPBIZTOSA A VÖRÖS HADSEREG MEGALAPITÁSÁNAK TIZEDIK ÉVFORDULÓJÁN HATALMAS BESZÉDET TARTOTT, MELYBEN A KÖVETKEZŐKET MONDOTTA:

— AZ ELKÖVETKEZENDŐ HÁBORÚBAN NEMCSAK A VÖRÖS HADSEREGRE, DE A SZOVJET UNIÓ EGÉSZ EREJÉRE SZÜKSÉG LESZ. A KAPITALISTA NEMZETEK LÁZASAN FEGYVERKEZNEK ÉS NEKÜNK MINDENT EL KELL KÖVETNÜNK ARRA, HOGY A HÁTTÉRBEN NE MARADJUNK. CÉLUNK A BÉKE FENTARTÁSA LENNE, DE ERRE NEM VAGYUNK KÉPESEK, MIUTÁN A TÖBBI NEMZET ÁLLIG FEL-FEGYVERKEZVE KÉSZÜL EGYMÁS MEGTÁMADÁSÁRA.

Életbelépett az aggkori segély Manitobában

A manitobai parlament megszavazta az aggkori segélyre vonatkozó törvényt, amelynek értelmében hetven éven felüli férfiak és nők részére, akik támogatást máshonnan nem kapnak, a tartomány kormánya havi 20 dollár segélyt utal ki.

Szó volt arról, hogy a korhatárt 70 év helyett 65-ben, az összeget pedig 20 dollár helyett 25—30-ban állapitsák meg, de miután a birodalmi törvény az első esetet általánositotta, a törvényhozás emellett döntött.

Az aggkori segélyek kifizetése évente négyszázezer dollár körüli meg terhelést jelent a tartománynak és a kormány most töri a fejét az új adó nem kitalálásán, melyből ezt az összeget fedezni tudja.

Március 5-én kerül a Népszövetség elé a szentgotthárdi géppuskák ügye

SÜRÜ JEGYZÉK ÉS TÁVIRATVÁLTÁS GENF — BUDAPEST — PRÁGA BELGRÁD — BUKAREST ÉS PÁRIS KÖZÖTT — BETHLEN ÓCSKAVASNAK ADATTA EL A GÉPPUSKÁKAT

Genf, február 27.

A magyar kormánynak ama jegyzéke, melyet a Szentgotthárdon lefoglalt géppuskák ügyében intézett a Népszövetség fötitkárságához, ma érkezett ide és óriási szenzációt okozott. A jegyzékben ugyanis Bethlen miniszterelnök kijelenti, hogy a géppuskák eladását és részben való elpusztitását megkezdette a magyar kormány.

Cseng Lóh, Kina párisi követe, aki ezen az ülésszakon a népszövetségi elnöki tisztséget tölti be, utasitotta Sir Eric Drummond fötitkárt, hogy táviratilag forduljon a magyar kormányhoz a további eladások meggátlása céljából és azokat mindaddig függesszesze fel, ameddig a Népszövetség a végleges vizsgálatot meg nem ejti.

A magyar kormány mindazonáltal nem hajlandó a Népszövetség rendelkezését teljesiteni és az eladást tovább folytatja.

—

GENF, febr. 28 — A kisántánt tiltakozó jegyzéke folytán a Népszövetség Tanácsa foglalkozni fog a szentgotthárdi géppuska incidenssel. A bécsi Arbeiter Zeitung szerint a magyar kormány mozifelvételt fog bemutatni arról, hogy a határon január 1.-én feltartóztatott géppuskaszállitmányt egy nemzetközi bizottság jelenlétében, amelynek egy osztrák tiszt is tagja volt, elpusztitották. Az elpusztitáás azért történt, mert a géppuskáknak nem akadt gazdája. A mozifelvételt azért készitették, hogy az aktusról beszédes bizonyiték álljon rendelkezésre.

***

A géppuska affér kimenetele nemcsak Magyarország szempontjából lesz nagyon fontos, hanem mert a Népszövetséget döntően fontos kérdésben fogja állásfoglalásra kényszeriteni.

A trianoni szerződés értelmében ugyanis Magyarország egészen a multévig katonai ellenőrzés alatt állott, melyet — a nagykövetek tanácsának rendelkezése alapján a Budapestre küldött vegyes összetételü katonai ellenőrző bizottság gyakorolt.

A katonai ellenőrző bizottság — de a nagykövetek tanácsának intézménye is — háborus csökevény volt és mintegy átmeneti állapotot jelentett a háborus viszony és a békeállapot között.

Annak idején, — mint a budapesti Nemzeti Ujság külpolitikai munkatársa — a jóvátételi kérdés mellett főleg ezzel a problémával foglalkoztam és számtalan cikkben támadtam a katonai ellenőrzés létjogosultságát, de — természetesen — hasonló álláspontot foglalt el ebben a kérdésben az hazafias magyar sajtó és a magyar kormány, sőt a magyar közönség is, amely egyes városokban tettlegesen is megtámadta a román — cseh — szerb besugások alapján a magyar vidéki városokban és falvakban kutató ellenőrző bizottságot.

Végre is a bizottságot visszarendelték és az ellenőrzést a Népszövetség vette át.

A Népszövetség állandóan ugy óhajtja beállitani működését a világ közvéleménye előtt, mely pártatlanul és semlegesen óhajtja megoldani az egyes nemzetek között felmerülő vitás kérdéseket — tekintet nélkül, hogy jelenlegi tagjai melyik oldalon küzdöttek a világháboru idején.

Ezt a beállitást azonban a legyőzött országok nem akceptálták és a Ligát inkább a volt győztesek szövetségének tekintették, amely mindenkor a jeleniegi hatalmasok érdekeit védi a volt ellenséggel szemben és igy állandósitja a hadiállapotot Európában, továbbra is fenntartván a győzők — és legyőzöttek táborait.

A szentgotthárdi géppuska elkobzás után fel fog merülni az a kérdés, hogy ugyanakkor, amikor a kisantant államainak fegyverkezését semmiféle korlátok nem szabályozzák, joga lesz e a Népszövetségnek egy másik népszövetségi tag, Magyarország területén vizsgálatot lefolytatni, világosabban mondva: összeegyeztethető-e a Népszövetség által vallott „semlegességgel" és „pártatlansággal," hogy Magyarország területén az idők végtelenségéig állandó spicli-rendszert állitson be s ezáltal az 1914—20-as helyzetet Európában az idők végtelenségéig állandósitsa.

A szentgotthardi eset, amely március 5.-én kerül tárgyalásra, abban a véghetetlen fontosságu kérdésben fog döntést provokálni, vajjon továbbra is győzők és legyőzöttek táborából álljon-e az európai nemzetek közössége, — vagy pedig — hogy elkövetkezett-e már valóban az az idő, amikor egyformább mértékkel mérik és egyenlőbb elbánásban részesitik az európai legyőzött nemzeteket a volt győztesek, akik politikai és katonai diktaturájukat mind a mai napig fenntartották. A legvalószinűbbnek egy kompromisszus döntés látszik, miután a kérdésben Olaszország is érdekelve van — de ennek ellenére érthető nagy érdeklődéssel tekintenek a nemzetek a Népszövetség március 5.-ki határozata elé, melyet Bethlen azzal akart megkönnyiteni, hogy egészben — vagy részben (és inkább reméljük az utóbbit) „elégette vagy „ócskavasnak eladatta" a géppuskákat.

H. I.

A római jogot szeretné alkalmazni a winnipegi biró az asszonyverés kérdésében

NEM MINDENNAPI ITÉLETET MONDOTT KI A BIRÓ A HÉTEN WINNIPEGEN. R. J., WINNIPEGI LAKOST AZZAL VÁDOLTA A FELESÉGE, HOGY A MULT HÉT EGYIK NAPJÁN, A HARAGOS FÉRJ ALAPOSAN ELVERTE ÖNAGYSÁGÁT, MIUTÁN AZ ASSZONY KIKAPÓS TERMÉSZETÜ VOLT ÉS A FÉRJ FOLYTONOS FIGYELMEZTETÉSE ELLENÉRE SEM AKART OTTHON MARADNI. NAP-NAP — JOBBAN MONDVA ÉJ-ÉJ UTÁN KÉSŐ ÉJSZAKA TÉRT HAZA A TÁNCBÓL, MULATSÁGBÓL, AHOVA ÁLLANDÓAN EGY „JÓ BARÁTJÁVAL" JÁRT.

A FÉRJ JÓ DARABIG TÜRT, EGYSZER AZTÁN ELFUTOTTA A MÉREG ÉS BIZONY ANNAK RENDJE ÉS MÓDJA SZERINT — RÉSZBEN TENYÉRREL, RÉSZBEN BOROTVASZIJJAL — JOBB ERKÖLCSÖKRE IGYEKEZETT TANITANI ÖNAGYSÁGÁT.

AZ ASSZONY ÜGYVÉDJE FŐLEG AZON HÁBORODOTT FEL, HOGY A FÉRJ „TELJESEN VÉDTELEN ÁLLAPOTBAN" TÁMADTA MEG ÉS VERTE EL FELESÉGÉT.

A BIRÓ ÖSSZERÁNCOLTA HOMLOKÁT ÉS HOSSZABB MEGFONTOLÁS UTÁN IMIGYEN SZÓLA:

— A TÖRVÉNY SZERINT EL KELL ITÉLNEM R. J.-ÉT, DE MEGGYŐZŐDÉSEM AZT MONDJA, HOGY VOLT VALAMI IGAZSÁG A RÉGI RÓMAI JOGBAN, MELY A HÁZASTÁRSI VISZONYT „AZ ASSZONY VERVE JÓ — LEGALÁBB IS, HA MEGÉRDEMLI" — ELV ALAPJÁN SZABÁLYOZTA.

ÉS ÉN UGY ÉRZEM, HOGY EBBEN AZ ESETBEN A RÓMAI JOGNAK KELLENE IGAZAT ADNI.

MINDAZONÁLTAL ÖTVEN DOLLÁR PÉNZBIRSÁGRA ITÉLTE A FÉRJET, DE AZ ITÉLET VÉGREHAJTÁSÁT FELFÜGGESZTETTE. REMÉLJÜK, HOGY MINDÖRÖKRE.

MEGINDITJÁK A VIZSGÁLATOT A BEVÁNDORLÁSI CSALÁSOK ÜGYÉBEN

Ottawa, február 28.

Hon. Forke, bevándorlási miniszter a vizsgálat lefolytatásának teljesen szabad folyást engedett, hogy minden kétséget kizáróan megállapitható legyen, történtek-e visszaélések a bevándorlásügyi miniszitériumban.

A birodalmi parlamentben ugyanis — mint annak idején megirtuk — egyes képviselők heves támadást intéztek a bevándorlási minisztérium ellen és több elökelő állásban levő tisztviselőt vádoltak azzal, hogy törvénytelen úton permiteket adtak ki megvesztegetés ellenében.

A vizsgálat kimenetele elé a legnagyobb érdeklődéssel tekint a birodalom közvéleménye.

Elütött az autó egy magyart

MULT PENTEK ESTE NEMET JÓZSEF, LEROSSI MAGYAR HONFITÁRSUNK, KI LÁTOGATÓBAN JÁRT WINNIPEGEN, SUTHERLAND U 188 SZÁMU LAKÁSA FELÉ TARTOTT, AMIKOR A FOUCCAN ÁTHALADTÁBAN A TÜZOLTÓFŐNÖK AUTÓJA ELÜTÖTTE. A SÉRÜLT EMBERT A MENTŐK SZÁLLITOTTÁK A GENERAL HOSPITALBA, HOL BORDATÖRÉST, ÜJJFICAMODÁST ÉS ÁLLKAPOCSSÉRÜLÉST ÁLLAPITOTTÁK MEG RAJTA. ÁLLAPOTA AZONBAN A KÓRHÁZI ELŐLJÁRÓSÁG JELENTÉSE SZERINT NEM SÚLYOS.

MAGYARORSZÁG MINDEN VÁROSÁBÓL LEHET ANGLIÁBA TELEFONÁLNI

Londonból jelentik: Az angol postaigazgatóság közlése szerint február elsejétől megindult a közvetlen angol —magyar telefonforgalom. Január elseje óta folynak ugyan már közvetlen telefonbeszélgetések Anglia és Magyarország között, egyenlőre azonban csak Budapestről lehetett kapcsolást kapni angol városokkal, most már valamennyi angol várost fel lehet hivni.

PENGŐJET, DOLLÁRJÁT KÜLDJE A „PANNONIA" UTJÁN
296½ Main St. WINNIPEG, MAN.